

Til: Stortingets kommunal- og forvaltningskomite
Fra: Hovedorganisasjonen KA
Re: Høring om Kommuneproposisjonen 2025

Kopi:
Dato: 22. mai 2024

Innspill fra Hovedorganisasjonen KA til kommuneproposisjonen 2025

Med dette gir vi våre innspill til kommuneproposisjonen 2025, Prop. 102 S (2023-2024).

Hovedsynspunkter

Den norske kirkes lokale virksomhet er i stor grad finansiert av kommunene. Det er Stortinget som i trossamfunnslovens § 14 har bestemt at det skal være slik, og det følger en tradisjon som ble etablert med formannskapsloven av 1837. I 2022 stod norske kommuners tilskudd og andre ytelser for 62% av inntektene til landets kirkelige fellesråd. De senere årene har vi i KA observert at økonomien for lokalkirkelig virksomhet har blitt stadig trangere. Vi imøteser derfor regjeringens forslag om å øke kommunenes frie inntekter, og mener det er svært viktig at de kommunene som nå får økte rammer, følger opp lokalkirkens behov. Vi ber om at kommunal- og forvaltningskomiteen tar inn en merknad om dette i sin behandling av kommuneproposisjonen.

Om Hovedorganisasjonen KA

Tros- og livssynssektoren med sine mange ideelle virksomheter er en samfunnsskapende kraft. Sektoren vedlikeholder fellesverdier i samfunnet, bygger velferdssamfunn nedenfra, bidrar til integrering og inkludering og motvirker polarisering og konflikt.

Som eneste hovedorganisasjon i Norge med spisskompetanse på kirke, tro og livssyn, bidrar KA til at virksomhetene på denne sektoren kan være profesjonelle arbeidsgivere. Vi arbeider for at medlemmene skal ha riktig og oppdatert kompetanse, og at de har de økonomiske og rettslige rammene som trengs. KA har om lag 450 medlemsvirksomheter, som alle er ideelle virksomheter. Våre tariffavtaler har partsforhold til 24 fagforeninger.

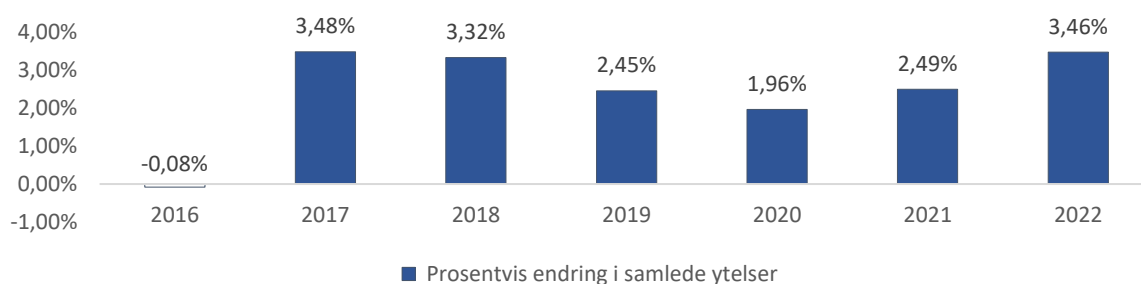
Om kommunenes finansiering av lokalkirken

Siden innføringen av formannskapsloven av 1837, har det ligget til kommunen å finansiere Den norske kirkes lokale virksomhet. Med samme lov mistet kirken anledningen til å skrive ut kirkeskatt. I 2022 kom 62% av lokalkirkens finansiering som tilskudd til kirkelige fellesråd fra kommunene. I kroner og øre utgjorde tilskuddene fra kommunene samlet sett kr 3,43 milliarder. Dette går blant annet til å finansiere vedlikehold av kirkebygg og gravplasser, bemanning ved gudstjenester og kirkelige handlinger, lokalt barne- og ungdomsarbeid, sosialt omsorgsarbeid og administrasjon. I tillegg mottar Den norske kirke om lag kr 2,5 milliarder i statstilskudd. Dette går til å finansiere prestatetjenesten, samt kirkens nasjonale og regionale støttefunksjoner. En del av midlene fra staten går som tilskudd til fellesrådene for å finansiere trosopplæring, samt diakon- og kateketstillinger. Det er trossamfunnslovens § 14 som angir kommunens finansieringsansvar overfor lokalkirken. Den norske kirke er som en grunnlovsfestet

folkekirke til stede i alle lokalsamfunn, og er en viktig partner for norske kommuner i arbeidet for å løse de utfordringene lokalsamfunn står overfor.

De senere årene har vi i KA observert at økonomien for lokalkirkelig virksomhet har blitt stadig trangere. Mens 2 av 10 kirkelige fellesråd drev med underskudd i 2015, var tallet i 2022 blitt doblet, til 4 av 10. Særlig pensjonsutgifter har økt mer enn ordinært.

Grafen under viser utviklingen i samlede ytelser fra kommunene til alle landets kirkelige fellesråd tilbake til 2015. Grafen viser at den årlige økningen i samlede ytelser til de kirkelige fellesrådene de siste årene har vært lavere enn lønns- og prisveksten i kommunal sektor.

En annen måte å forstå omfanget av det kommunale tilskuddet til lokalkirken på, ser vi ved å stille spørsmålet: Hvor stor andel av kommunenes totale utgifter går til kirkelig fellesråd? Her ser vi at andelen har vært fallende over tid, noe som gir fellesrådene trangere arbeidsvilkår. Tabellen viser kommunenes samlede ytelser til kirkelig fellesråd som andel av kommunenes samlede netto driftsutgifter i gjennomsnitt.

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Gjennomsnitt hele landet	1,05 %	1,00 %	0,98 %	0,96 %	0,94 %	0,93 %	0,91 %	0,86 %

Det vil altså si at i en krevende situasjon for kommunene, der tilskuddet til kirkelige fellesråd skal veies opp mot andre kommunale oppgaver som skole, helse, infrastruktur også videre, kan det se ut som at kirken blir stadig lavere prioritert. Resultatet ser vi på utviklingen i stillinger. Fra 2015 til 2023 har kirkelige fellesråd i Norge samlet sett mistet 174 årsverk, fordelt på over 770 ansatte. Det vil si at de siste åtte årene har 10% av de ansatte måttet slutte, og at dette hovedsakelig var folk i deltidsstillinger.

Sysselsatte lønnet av kirkelige fellesråd				
	2015	2022	2023	Differanse 2015-2023
Antall årsverk	4447	4291	4273	174
Antall ansatte	7694	6869	6918	776

Stortinget har i grunnloven gitt Den norske kirke et oppdrag om å være en landsdekkende og demokratisk folkekirke. Skal kirken kunne løse dette oppdraget i årene som kommer, må trenden med lavere kommunal finansiering av de kirkelige fellesrådene, snu.

Rammer for 2025

KA er tilfreds med regjeringens melding om å øke de frie inntektene for kommunene med kr 5 milliarder i 2025. Vi ser at norske kommuner har en kompleks portefølje av oppgaver de skal løse, og i dette er både ideelle, frivillige organisasjoner og Den norske kirke viktige partnere. KA er bekymret for trenden med at stadig flere kirkelige fellesråd sliter med å drive sin lokalkirkelige virksomhet i balanse, og at kommunene bruker en stadig mindre andel av sine midler til kirken.

Vi ber derfor om at Kommunal- og forvaltningskomiteen tar inn en merknad i sin behandling av kommuneproposisjonen:

Komiteens medlemmer har merket seg at andelen kommuner der det kirkelige fellesrådet ikke klarer å drive i balanse, er doblet siden 2015. I den samme perioden har lokalkirken mistet 174 årsverk og andelen av kommunens utgifter som går til Den norske kirke falt. Komiteen vil uttrykke en forventning om at de kommuner som får økte inntekter i 2025 også tilgodeser lokalkirken med økte midler for å møte økte kostnader, særlig med tanke på pensjon.

Kap. 7.2.3 Kirkebevaringsfondet

KA er positive til at Kirkebevaringsfondet omtales også i kommuneproposisjonen, da det er helt avgjørende for fondets suksess at kommuner tar sitt medfinansieringsansvar på alvor. Vi er særlig positive til at kapittel 7.2.3 understreker at kirkebevaringsprogrammet ikke er til erstatning for kommunenes ansvar for finansiering av kirkebygg, jamfør trossamfunnslovens § 14, annet ledd.

Kirkebevaringsstrategien som regjeringen har lansert legger opp til et samarbeid mellom fondet (staten), kirkeeier (soknet) og kommunen som ansvarlig for å finansiere kirkebygg etter loven. For at dette løftet for kirkebygg av kulturhistorisk verdi nå skal skyte fart, er det avgjørende at kommunene fremover planlegger for et løft – særlig i kommuner der det finnes flere fredete eller listeførte kirker.

Kontakt oss

Marit Brandt Lågøyr, viseadministrerende direktør, marit.lagoyr@ka.no, 977 12 116

Jens A. Bjelland, direktør for politikk, ledelse og innovasjon, jens.bjelland@ka.no, 993 65 798